

aleksandar mihalyi

NOVA

GLAZBENA

EKONOMIJA

Danas živimo u dobu tzv. nove glazbene ekonomije koja se znatno razlikuje od one na koju smo navikli tijekom XX. stoljeća. U staroj glazbenoj ekonomiji prioritet glazbene industrije je bio maksimalizirati prihode svakog pojedinog autorskog prava ili intelektualnog vlasništva kako bi se smanjila neovlaštena uporaba, npr. kopiranje nosača zvuka ili DVD-a. Nasuprot tome, dinamiku današnje, nove, glazbene industrije karakterizira visoka dostupnost i relativno mala kontrola autorskih prava.

I u toj novoj glazbenoj ekonomiji još uvijek je važno znati što je nečije intelektualno vlasništvo iako je to sve teže pratiti i regulirati. U staroj glazbenoj ekonomiji bitna komponentu distribucijske mreže su činile velike diskografske tvrtke koje su s publikom imale relativno nisku razinu povezivanja, ali su autorska i svoja prava relativno lako mogle kontrolirati kroz distribuciju i prodaju nosača zvuka ili DVD-a.

Glavna značajka nove glazbene ekonomije je „cloud“, tj. oblak, pojam koji je korišten na ponešto različite načine za označavanje određenih karakteristika prvih internetskih mreža (ARPANET, DECnet...) već od '60-ih godina prošlog stoljeća. No, pravi procvat korištenja oblaka kako danas shvaćamo taj pojam, te tehnologije i ekonomije vezane uz njega dogodio se tijekom prethodnog desetljeća nakon ustanovljavanja

usluga poput Microsoftovog Azurea, IBM Smart Clouda, Oracle Clouda... Oblak se danas koristi kao pojam koji označava sažimanje svih resursa koje korisnik povremeno ili kontinuirano koristi, a te usluge ili podaci više nisu fizički locirani na njegovom računalu ili mobitelu. Npr. vi ste nekada morali imati program instaliran na vašem računalu da biste MS Word dokument pretvorili u pdf, ili nekomprimirani slikovni zapis u onaj komprimirani (npr. tif u jpg) ili preslušali neki glazbeni zapis s vašeg računala. Sada to sve možete obaviti pomoću usluga koje nude različiti servisi u oblaku, a mnoge od tih usluga su čak i besplatne.

Dakle, nema više potrebe za snažnim lokalnim hardverom i/ili IT infrastrukturom, već je dovoljno imati brzu vezu s oblakom. Često je pojedincu ili tvrtki to ekonomski znatno povoljnije jer je instaliranje i nadogradnja operativnih sistema, njihova zaštita, održavanje baza podataka i skupa IT infrastruktura troškovno i operativno zahtjevna, dok uz oblak više nema potrebe za kapitalnim ulaganjem u infrastrukturu i plaćanjem IT specijalista. Plaća se korištenje najnovijih tehnologija na mjesečnoj ili godišnjoj razini, sukladno potrebama tvrtke ili pojedinca, dakle samo one vrsta usluga koja su u danom trenutku potrebne i koje su pri tome troškovno najučinkovitije. Pohrana i sigurnost podataka jedan je od najvažnijih aspekata zaštite podataka korisnika, a vrhunski stručnjaci koji se u oblaku brinu o sigurnosti podataka korisnika su još jedan od vrlo bitnih aspekata te usluge. Naravno, a to posebno vrijedi za velike tvrtke, one moraju na početku razmotriti na koji način će razvijati svoju

organizaciju, kako prilagoditi svoje ljudske potencijale, kako dizajnirati svoj poslovni model upravljanja, te unaprijediti potrebne procedure, nova znanja i vještine kao posljedicu korištenja te nove tehnologije.

Glazbena industrija tijekom prošlog desetljeća potpuno je pomaknula težište od fizičkog k virtualnom - od CD diska do *streaming* servisa. Mnogo vremena je prošlo od doba kada se glazba slušala s CD-a tijekom zabava, a danas se sve rjeđe reproduciraju i MP3 datoteke pohranjene na računalima ili iPodima. Sve češće sluša se glazba s glazbenih poslužitelja na webu, tj. u oblaku koji su često ujedno i društvene mreže i/ili radio stanice (Spotify, Tidal, YouTube, last.fm...). *Mainstream* publici glazba više nije nešto što se posjeduje i mukotrpno prikuplja. Glazba je u oblaku i dostupna odmah!

Podsjetimo se da ovo nije prvi put da se u glazbenoj industriji događaju velike promjene. Značajne promjene i to sa dalekosežnim posljedicama dogodile su se već početkom emitiranja koncerata na radiju, potom LP ploča i kazeta, a snažna deregulacija vlasništva nad medijima tijekom '90-ih godina prošlog stoljeća te istovremena digitalna revolucija imali su ogroman utjecaj na strukturu i način poslovanja glazbene industrije. Međutim, transformacija koja se dogodila tijekom ovog stoljeća još je drastičnija pa iako su mnogi aspekti stare glazbene industrije ostali isti, ova transformacija je takve veličine da je relevantno govoriti o posve novoj dinamici glazbene industrije koju je radi brojnih varijabli prosječnom korisniku teško pratiti glede naglih i neočekivanih mijena na polju glazbenih usluga i prateće opreme.

